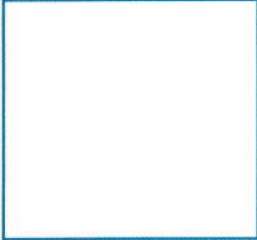


۱۳۹۸  
۱۳۹۷  
۱۳۹۶  
۱۳۹۵  
۱۳۹۴  
۱۳۹۳  
۱۳۹۲  
۱۳۹۱  
۱۳۹۰  
۱۳۸۹  
۱۳۸۸  
۱۳۸۷  
۱۳۸۶  
۱۳۸۵  
۱۳۸۴  
۱۳۸۳  
۱۳۸۲  
۱۳۸۱  
۱۳۸۰  
۱۳۷۹  
۱۳۷۸  
۱۳۷۷  
۱۳۷۶  
۱۳۷۵  
۱۳۷۴  
۱۳۷۳  
۱۳۷۲  
۱۳۷۱  
۱۳۷۰  
۱۳۶۹  
۱۳۶۸  
۱۳۶۷  
۱۳۶۶  
۱۳۶۵  
۱۳۶۴  
۱۳۶۳  
۱۳۶۲  
۱۳۶۱  
۱۳۶۰  
۱۳۵۹  
۱۳۵۸  
۱۳۵۷  
۱۳۵۶  
۱۳۵۵  
۱۳۵۴  
۱۳۵۳  
۱۳۵۲  
۱۳۵۱  
۱۳۵۰  
۱۳۴۹  
۱۳۴۸  
۱۳۴۷  
۱۳۴۶  
۱۳۴۵  
۱۳۴۴  
۱۳۴۳  
۱۳۴۲  
۱۳۴۱  
۱۳۴۰  
۱۳۳۹  
۱۳۳۸  
۱۳۳۷  
۱۳۳۶  
۱۳۳۵  
۱۳۳۴  
۱۳۳۳  
۱۳۳۲  
۱۳۳۱  
۱۳۳۰  
۱۳۲۹  
۱۳۲۸  
۱۳۲۷  
۱۳۲۶  
۱۳۲۵  
۱۳۲۴  
۱۳۲۳  
۱۳۲۲  
۱۳۲۱  
۱۳۲۰  
۱۳۱۹  
۱۳۱۸  
۱۳۱۷  
۱۳۱۶  
۱۳۱۵  
۱۳۱۴  
۱۳۱۳  
۱۳۱۲  
۱۳۱۱  
۱۳۱۰  
۱۳۰۹  
۱۳۰۸  
۱۳۰۷  
۱۳۰۶  
۱۳۰۵  
۱۳۰۴  
۱۳۰۳  
۱۳۰۲  
۱۳۰۱  
۱۳۰۰  
۱۲۹۹  
۱۲۹۸  
۱۲۹۷  
۱۲۹۶  
۱۲۹۵  
۱۲۹۴  
۱۲۹۳  
۱۲۹۲  
۱۲۹۱  
۱۲۹۰  
۱۲۸۹  
۱۲۸۸  
۱۲۸۷  
۱۲۸۶  
۱۲۸۵  
۱۲۸۴  
۱۲۸۳  
۱۲۸۲  
۱۲۸۱  
۱۲۸۰  
۱۲۷۹  
۱۲۷۸  
۱۲۷۷  
۱۲۷۶  
۱۲۷۵  
۱۲۷۴  
۱۲۷۳  
۱۲۷۲  
۱۲۷۱  
۱۲۷۰  
۱۲۶۹  
۱۲۶۸  
۱۲۶۷  
۱۲۶۶  
۱۲۶۵  
۱۲۶۴  
۱۲۶۳  
۱۲۶۲  
۱۲۶۱  
۱۲۶۰  
۱۲۵۹  
۱۲۵۸  
۱۲۵۷  
۱۲۵۶  
۱۲۵۵  
۱۲۵۴  
۱۲۵۳  
۱۲۵۲  
۱۲۵۱  
۱۲۵۰  
۱۲۴۹  
۱۲۴۸  
۱۲۴۷  
۱۲۴۶  
۱۲۴۵  
۱۲۴۴  
۱۲۴۳  
۱۲۴۲  
۱۲۴۱  
۱۲۴۰  
۱۲۳۹  
۱۲۳۸  
۱۲۳۷  
۱۲۳۶  
۱۲۳۵  
۱۲۳۴  
۱۲۳۳  
۱۲۳۲  
۱۲۳۱  
۱۲۳۰  
۱۲۲۹  
۱۲۲۸  
۱۲۲۷  
۱۲۲۶  
۱۲۲۵  
۱۲۲۴  
۱۲۲۳  
۱۲۲۲  
۱۲۲۱  
۱۲۲۰  
۱۲۱۹  
۱۲۱۸  
۱۲۱۷  
۱۲۱۶  
۱۲۱۵  
۱۲۱۴  
۱۲۱۳  
۱۲۱۲  
۱۲۱۱  
۱۲۱۰  
۱۲۰۹  
۱۲۰۸  
۱۲۰۷  
۱۲۰۶  
۱۲۰۵  
۱۲۰۴  
۱۲۰۳  
۱۲۰۲  
۱۲۰۱  
۱۲۰۰  
۱۱۹۹  
۱۱۹۸  
۱۱۹۷  
۱۱۹۶  
۱۱۹۵  
۱۱۹۴  
۱۱۹۳  
۱۱۹۲  
۱۱۹۱  
۱۱۹۰  
۱۱۸۹  
۱۱۸۸  
۱۱۸۷  
۱۱۸۶  
۱۱۸۵  
۱۱۸۴  
۱۱۸۳  
۱۱۸۲  
۱۱۸۱  
۱۱۸۰  
۱۱۷۹  
۱۱۷۸  
۱۱۷۷  
۱۱۷۶  
۱۱۷۵  
۱۱۷۴  
۱۱۷۳  
۱۱۷۲  
۱۱۷۱  
۱۱۷۰  
۱۱۶۹  
۱۱۶۸  
۱۱۶۷  
۱۱۶۶  
۱۱۶۵  
۱۱۶۴  
۱۱۶۳  
۱۱۶۲  
۱۱۶۱  
۱۱۶۰  
۱۱۵۹  
۱۱۵۸  
۱۱۵۷  
۱۱۵۶  
۱۱۵۵  
۱۱۵۴  
۱۱۵۳  
۱۱۵۲  
۱۱۵۱  
۱۱۵۰  
۱۱۴۹  
۱۱۴۸  
۱۱۴۷  
۱۱۴۶  
۱۱۴۵  
۱۱۴۴  
۱۱۴۳  
۱۱۴۲  
۱۱۴۱  
۱۱۴۰  
۱۱۳۹  
۱۱۳۸  
۱۱۳۷  
۱۱۳۶  
۱۱۳۵  
۱۱۳۴  
۱۱۳۳  
۱۱۳۲  
۱۱۳۱  
۱۱۳۰  
۱۱۲۹  
۱۱۲۸  
۱۱۲۷  
۱۱۲۶  
۱۱۲۵  
۱۱۲۴  
۱۱۲۳  
۱۱۲۲  
۱۱۲۱  
۱۱۲۰  
۱۱۱۹  
۱۱۱۸  
۱۱۱۷  
۱۱۱۶  
۱۱۱۵  
۱۱۱۴  
۱۱۱۳  
۱۱۱۲  
۱۱۱۱  
۱۱۱۰  
۱۱۰۹  
۱۱۰۸  
۱۱۰۷  
۱۱۰۶  
۱۱۰۵  
۱۱۰۴  
۱۱۰۳  
۱۱۰۲  
۱۱۰۱  
۱۱۰۰  
۱۰۹۹  
۱۰۹۸  
۱۰۹۷  
۱۰۹۶  
۱۰۹۵  
۱۰۹۴  
۱۰۹۳  
۱۰۹۲  
۱۰۹۱  
۱۰۹۰  
۱۰۸۹  
۱۰۸۸  
۱۰۸۷  
۱۰۸۶  
۱۰۸۵  
۱۰۸۴  
۱۰۸۳  
۱۰۸۲  
۱۰۸۱  
۱۰۸۰  
۱۰۷۹  
۱۰۷۸  
۱۰۷۷  
۱۰۷۶  
۱۰۷۵  
۱۰۷۴  
۱۰۷۳  
۱۰۷۲  
۱۰۷۱  
۱۰۷۰  
۱۰۶۹  
۱۰۶۸  
۱۰۶۷  
۱۰۶۶  
۱۰۶۵  
۱۰۶۴  
۱۰۶۳  
۱۰۶۲  
۱۰۶۱  
۱۰۶۰  
۱۰۵۹  
۱۰۵۸  
۱۰۵۷  
۱۰۵۶  
۱۰۵۵  
۱۰۵۴  
۱۰۵۳  
۱۰۵۲  
۱۰۵۱  
۱۰۵۰  
۱۰۴۹  
۱۰۴۸  
۱۰۴۷  
۱۰۴۶  
۱۰۴۵  
۱۰۴۴  
۱۰۴۳  
۱۰۴۲  
۱۰۴۱  
۱۰۴۰  
۱۰۳۹  
۱۰۳۸  
۱۰۳۷  
۱۰۳۶  
۱۰۳۵  
۱۰۳۴  
۱۰۳۳  
۱۰۳۲  
۱۰۳۱  
۱۰۳۰  
۱۰۲۹  
۱۰۲۸  
۱۰۲۷  
۱۰۲۶  
۱۰۲۵  
۱۰۲۴  
۱۰۲۳  
۱۰۲۲  
۱۰۲۱  
۱۰۲۰  
۱۰۱۹  
۱۰۱۸  
۱۰۱۷  
۱۰۱۶  
۱۰۱۵  
۱۰۱۴  
۱۰۱۳  
۱۰۱۲  
۱۰۱۱  
۱۰۱۰  
۱۰۰۹  
۱۰۰۸  
۱۰۰۷  
۱۰۰۶  
۱۰۰۵  
۱۰۰۴  
۱۰۰۳  
۱۰۰۲  
۱۰۰۱  
۱۰۰۰



د افغانستان اسلامي جمهوریت د وزیرانو شوری  
کمیته حمایت از ورثه شهدا و معلولین  
سکرتریت کمیته حمایت از ورثه شهدا و معلولین

## تفاهمنامه همکاری

بین

دفتر وزیر دولت در امور شهدا و معلولین

و

اداره ملی امتحانات

به منظور

هماهنگی و تطبیق پلان بین الوزارتی در امور شهدا و معلولین

سرطان - ۱۳۹۸



## مقدمه:

معلولیت بتاثير علت های گوناگون و متعدد در جهان از آوان زندگی بشریت موجود بوده و هنوز هم به اشکال مختلف معلول شدن ادامه دارد، اشخاص دارای معلولیت به کتگوری های مختلف دسته بندی شده اند و جمعیت بزرگی از جامعه بشری را تشکیل داده و بزرگترین اقلیت جهانی می باشد. به اساس گزارش سازمان صحتی جهان و بانک جهانی تحت نام "گزارش جهانی معلولیت" در سال ۲۰۱۱ منتشر شده است، در حدود ۱۵٪ نفوس جهان را اشخاص دارای معلولیت تشکیل میدهند و در کشور عزیز ما افغانستان نظر به آخرین سروری انجام شده در زمینه معلولیت، در حدود ۱۰،۸٪ نفوس کشور را اشخاص دارای معلولیت های شدید تشکیل می دهد.

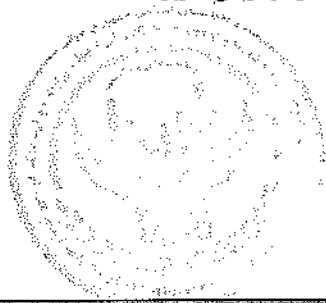
چهار دهه بحران و جنگ های ویرانگر پیامد های ناگوار اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی را به بجا گذاشته است، در پهلوی ویرانگری های مختلف، جمعیت قابل ملاحظه ای از مردم افغانستان را شهید و معلول نموده است. هرچند کارهای زیادی در زمینه انجام شده است؛ ولی با آنهم اشخاص دارای معلولیت و ورثه شهدا هنوز جمعیت فراموش شده ای هستند که هنوز کارهای متناسب به ظرفیت، توانمندی، شمولیت اجتماعی، خودکفایی اقتصادی و تأمین حقوق بشری شان به صورت فراگیر و همه شمول صورت نگرفته که باعث به وجود آمدن چالش های متعدد اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی در کشور شده است. پاسخگویی به نیازمندی ها و تأمین حقوق بشری اشخاص دارای معلولیت و ورثه شهدا کار یک نهاد و سازمان نبوده، بلکه وظیفه همگان می باشد؛ زیرا معلولیت پدیده همه شمول و فراگیر بوده و همه مسوولیت داریم تا زمینه ها و فرصت های خودکفایی و شمولیت مؤثر آنان را در جامعه از طرق مختلف مهیا سازیم تا با شد که اشخاص دارای معلولیت مانند سایر شهروندان از حقوق و امتیازات یکسان و برابر مستفید شده و همچنان سهم خویش را در آبادانی کشور و جامعه ایفا نمایند. برای خودکفایی، شمولیت اجتماعی، شناسایی چالش ها و مشکلات، نظارت و ارزیابی دقیق از تطبیق برنامه ها، تهیه و ارایه گزارش از عرصه معلولیت، پیشکش راه حل ها و راهکارهای مناسب، ایجاد هماهنگی های مؤثر و همکاری نهادها و بودجه یابی جهت تأمین حقوق بشری و مدنی اشخاص دارای معلولیت و همچنان تطبیق قوانین و تعهدات ملی و بین المللی ذیل:

1. قانون اساسی جمهوری اسلامی افغانستان بخصوص ماده ۱53 و 22 آن
2. استراتیژی مصوونیت اجتماعی استراتژی انکشاف ملی افغانستان
3. قانون حقوق و امتیازات اشخاص دارای معلولیت
4. برنامه عمل ملی اشخاص دارای معلولیت

<sup>1</sup> دولت به منظور تنظیم خدمات طبی و مساعدت مالی برای بازماندگان شهداء و مفقودین و برای بازتوانی معلولین و سهم گیری فعال آنان در جامعه مطابق به احکام قانون، تدابیر لازم اتخاذ می نماید. دولت حقوق متقاعدین را تضمین نموده، برای کهن سالان، زنان بی سرپرست و معلولین و ایتم بی بضاعت مطابق به احکام قانون کمک لازم به عمل می آورد

<sup>2</sup> هر نوع تبعیض و امتیاز بین اتباع افغانستان ممنوع است.

اتباع افغانستان اعم از زن و مرد در برابر قانون دارای حقوق و وجایب مساوی می باشند



5. اهداف توسعه هزاره سوم
6. اعلامیه جهانی حقوق بشر
7. کنوانسیون منع استفاده از ماین های زمینی
8. کنوانسیون منع استفاده از مهمات خوشه ای
9. کنوانسیون حقوق کودک
10. کنوانسیون بین المللی حقوق مدنی و سیاسی
11. کنوانسیون بین المللی حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی
12. کنوانسیون منع تبعیض (استخدام و اشتغال) و بقیه اسناد بین المللی مختلف
13. کنوانسیون حقوق اشخاص دارای معلولیت
14. کنوانسیون مراکش
15. استراتژی اینچین
16. اهداف توسعه پایدار
17. برنامه عمل میوتو

که جمهوری اسلامی افغانستان در راستای بهبود وضعیت زندگی اشخاص دارای معلولیت و شمولیت آنان در جامعه به آنها متعهد می باشد، به صورت همگانی اجرا نماییم. تطبیق قوانین ملی و تعهدات بین المللی جمهوری اسلامی افغانستان برای بهره مند شدن اشخاص دارای معلولیت و ورثه شهدا از حقوق شان، نیازمند هماهنگی ها و همکاری های بیشتر همه نهادهای دولتی و غیردولتی می باشد؛ بناءً، وزارت دولت در امور شهدا و معلولین جهت نیل و تحقق به اهداف، مقاصد و اجرای تعهدات بین المللی فوق الذکر، ذریعه ایجاد کمیته ای امور شهدا و معلولین شورای وزیران موضوعات ذیل را پیشنهاد مینماید:

1. تطبیق برنامه عمل ملی افراد دارای معلولیت
2. تغییر در زندگی رقابتی و اجتماعی افراد دارای معلولیت
3. تساوی فرصت های کاری در ارگانهای مختلف دولتی و غیر دولتی
4. ادغام معلولین در عرصه های اجتماعی، سیاسی، تعلیمی و علمی
5. حمایت از برنامه های خودکفایی افراد دارای معلولیت
6. خدمتگذاری اساسی و بنیادی جهت باز توانی افراد دارای معلولیت
7. شامل ساختن معضله معلولین در پلانهای دراز مدت و کوتاه مدت دولت
8. حمایت از پروژه های اشخاص دارای معلولیت و تعیین بودجه مشخص برای معلولین و بازمانده گان شهدا
9. تاکید در جهت تحقق فرامین و مصوبات شورای محترم وزیران در رابطه به اشخاص دارای معلولیت و ورثه شهدا

سکرتريت کميته امور شهدا و معلولين شوراي وزيران بعد از امضای تفاهمنامه، برای تطبيق موضوعات فوق راهکارهای ذيل را برای هر وزارت خانه، رياست های مستقل، کميسیون های مستقل، سکتور خصوصی و جامعه مدنی پيشکش می نماید؛ که بعد از بررسی و بازنگری توسط سکرتريت، به جلسه عمومی جهت تصويب پيشکش می گردد. دو نوع مسووليت و مکلفيت برای نهادها در اين برنامه عمل پيش بينی شده است؛ یکی مکلفيت های همگانی که هر نهاد و اداره مکلف به انجام آن است و ديگر مسووليت ها و مکلفيت های مشخص اداره با در نظر داشت خطوط و لايحه کاری اداره:

## 1. هدف

این تفاهم نامه به منظور ایجاد مکانیزم هماهنگی بين اداره ملی امتحانات و وزارت دولت در امور شهدا و معلولين، طرح و تطبيق برنامه عمل بين الوزارتی همکاری با ورثه شهدا و افراد دارای معلوليت، ایجاد سيستم تبادل معلومات ترتيب گردیده و امضا می شود.

## 2. مسئوليت های طرفین

وزارت دولت در امور شهدا و معلولين و اداره ملی امتحانات موافقه دارند تا در موارد آتی جهت پاسخگویی به نیازمندی ها و تأمین حقوق بشری اشخاص دارای معلوليت و ورثه شهدا زیر چتر یک مکانیزم هماهنگ، دوامدار و به اساس نیاز سنجی با هم همکاری نمایند:

### أ. مسئوليت های وزارت دولت در امور شهدا و معلولين:

1. تنظيم امور مربوط به سکرتريت کميته بين الوزارتی تدوير و تنظيم جلسات و تهیه مینوت؛
2. جمع آوری ارقام و مواد غرض تهیه و ترتيب برنامه عمل بين الوزارتی امور شهدا و معلولين؛
3. ترتيب و تجديد نظر در برنامه عمل و شریک نمودن آن جهت نظرخواهی؛
4. ترتيب و رهبری جلسات سکتوری غرض ترتيب پلان، ارزیابی نتایج کار و راپور های مربوط؛
5. ترتيب راپورهای ربعوار و سالانه برنامه عمل امور شهدا و معلولين و شریک سازی آن با ادارات زیربط؛
6. جمع آوری، پروسس و ذخیره و شریک نمودن معلومات و ارقام مورد نیاز ادارات در مورد شهدا و معلولين؛
7. هماهنگی امور شهدا و معلولين با وزارت و فراهم نمودن تسهیلات لازم جهت تطبيق برنامه عمل؛
8. آرایه آمار و ارقام اشخاص دارای معلوليت مستفید شده از خدمات با تفکیک جندر و کتگوری های مختلف معلوليت؛
9. تهیه گزارش به مقام ریاست جمهوری و ریاست اجرائیه از چگونگی تطبيق برنامه عمل؛
10. رجعت دهی افراد دارای معلوليت و ورثه شهدا غرض خدمات لازم و مرتبط؛
11. آگاهی دهی از حقوق اسلامی و بشری اشخاص دارای معلوليت و مسئوليت های دولت در قبال آنها و مسئوليت افراد دارای معلوليت و ورثه شهدا در برابر قوانین نافذه کشور.

## ب. مسئولیت های اداره ملی امتحانات:

1. فراهم سازی تسهیلات قابل دسترس برای اشتراک کننده های دارای معلولیت حین اخذ امتحانات در مرکز و ولایات
2. ازدیاد در وقت تعیین شده حین اخذ امتحانات برای افراد دارای معلولیت.
3. اولویت دهی برای دواطلبان امتحان کانکور در مراکز ثبت نام و پایومتریک مرکز و ولایات.

## ج. ارزیابی مشترک از تطبیق برنامه عمل

نظارت و ارزیابی از تطبیق برنامه عمل به شکل مشترک و سیستماتیک به نمایندگی از کمیته بین الوزارتی توسط وزارت دولت در امور شهدا و معلولین و اداره ملی امتحانات صورت گرفته که نتیجه به مقام ریاست جمهوری و ریاست اجرائیه تقدیم میگردد.

## د. زمان اعتبار این تفاهم نامه

زمان برای تطبیق تفاهم نامه مدت سه سال میباشد که کمیته بین الوزارتی برای امور شهدا و معلولین به سکرتریت وزارت دولت در امور شهدا و معلولین مسئولیت هماهنگی و در مجموع اعضای کمیته بین الوزارتی مسئولیت تطبیق آنرا دارد .  
این تفاهم نامه بعد از هر سه سال تجدید و به امضای طرفین میرسد.

## 3. هماهنگی

غرض تبادل معلومات و حل مشکلات در تطبیق برنامه عمل هر دو اداره در ایجاد یک میکانیزم هماهنگی باهم همکاری نموده و موارد قابل بحث را در اجندای مجلس کمیته بین الوزارتی و باهم کمیته های تخنیک می گنجانند.

## ه. مدیریت معلومات و دیتابیس

اداره ملی امتحانات به شکل ربعوار و سالانه آمار فعالیت های خویش را با وزارت دولت در امور شهدا و معلولین من حیث سکرتریت بین الوزارتی شریک نموده و وزارت شهدا و معلولین آنرا شامل دیتابیس ساخته و تمام آمار جمع شده را با شرکای کاری در میان میگذارد.

## و. امتیازات و مصونیت ها

هر دو طرف شامل این تفاهمنامه تابع مقررات و قوانین مراجع مربوط شان میباشدند که در فضای همکاری و تفاهم فی مابین مراعی الاجرا است.



#### 4. حل موارد اختلافی

هر نوع منازعه و یا مطالبه خارج از محتوای تفاهمنامه و یا نقض این تفاهمنامه که از طریق مذاکره مستقیم حل نگردد، با مراجعه به قوانین نافذ حل می گردد. حل منازعه از طریق مذاکره مستقیم و دوستانه نیز باید با قوانین نافذ کشور در مغایرت قرار نگیرد. جانبین باید به فیصله نهایی که صورت می گیرد، متعهد باشند.

#### 5. فسخ تفاهم نامه

این تفاهمنامه بعد از امضای توسط طرفین مرعی الاجرا بوده، میتواند هر یک از طرفین با ارسال اطلاعیه کتبی در خلال سی روز به جانب مقابل با ارائه دلایل قانونی، به فسخ تفاهمنامه هذا اقدام نماید.

#### 6. زبان مورد اعتبار

این تفاهمنامه در یکی از زبان های ملی و رسمی پشتو و یا دری تحریر گردیده است . در صورت بروز هر نوع تنازع و یا هم عدم تفاهم به تفسیر متن پرداخته خواهد شد.

دفتر وزیر دولت در امور شهدا و معلولین

رئیس اداره ملی امتحانات

اسم: لعل الدین آریوبی  
وظیفه: وزیر دولت در امور شهدا و معلولین

اسم: پوهاند دکتور عبدالقدیر خموش  
وظیفه: رئیس اداره ملی امتحانات

امضاء:

امضاء:

تاریخ

تاریخ